

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-337/20 - 1

Predmet C-337/20

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

23. srpnja 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Cour de cassation (Francuska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

16. srpnja 2020.

Žalitelji:

DM

LR

Druga stranka u postupku:

Caisse Régionale de Crédit Agricole Mutuel (CRCAM)

[*omissis*]

PRESUDA COURA DE CASSATION, CHAMBRE COMMERCIALE,

FINANCIÈRE ET ÉCONOMIQUE (KASACIJSKI SUD, TRGOVAČKO,
FINANCIJSKO I GOSPODARSKO VIJEĆE, FRANCUSKA), OD 16. SRPNJA
2020.

Odlučujući o žalbi koju su podnijeli:

1°/ DM, s domicilom u [*omissis*] La Ciotatu,

2°/ LR, s domicilom u [*omissis*] u Cassisu,

protiv presude koju je 6. travnja 2017. donio cour d'appel d'Aix-en-Provence (Žalbeni sud u Aix-en-Provenceu, Francuska) [omissis] u sporu između tih osoba i društva Caisse Regionale de Credit Agricole Mutuel (CRCAM) Alpes-Provence, sa sjedištem u [omissis] Aix-en-Provenceu [omissis],

druga stranka u kasacijskom postupku;

Žalitelji u prilog svojoj žalbi navode dva žalbena razloga u kasacijskom postupku koji se nalaze u prilogu ovoj presudi.

[omissis] **[orig. str. 2.]**

[omissis] [postupovne napomene]

[T]rgovačko, financijsko i gospodarsko vijeće Coura de cassation (Kasacijski sud) [omissis] nakon vijećanja u skladu sa zakonom donijelo je sljedeću presudu.

Pregled činjenica i postupka

1. U skladu s pobijanom presudom (Aix-en-Provence, 6. travnja 2017.) aktom od 22. prosinca 2008. društvo Caisse Regionale de Credit Agricole Mutuel Alpes Provence (u daljnjem tekstu: banka) odobrilo je društvu Groupe centrale automobiles (u daljnjem tekstu: društvo GCA), čiji je upravitelj bila osoba DM, kredit po tekućem računu, uz solidarno jamstvo osobe LR. Nakon što je otkazala odobreni kredit, banka je zahtijevala naplatu od jamca koji je tvrdio da je banka počinila povredu time što je izvršila kreditne transfere u korist treće strane bez odobrenja i da se iznos tih transfera treba odbiti od njezine tražbine.
2. Cour d'appel (Žalbeni sud) proglasio je osporavanja osobe LR nedopuštenima, pri čemu je utvrdio da u skladu s člankom L.133-24 code monétaire et financier (Monetarni i financijski zakonik) društvo GCA imalo prekluzivni rok od 13 mjeseci za osporavanje spornih transakcija i da je, iako su taj rok prekinule poruke elektroničke pošte razmijenjene 3. ožujka 2011. u kojima je upravitelj društva GCA zahtijevao podatke o tim transakcijama, od tog datuma istekao novi rok od 13 mjeseci. Cour d'appel (Žalbeni sud) iz toga je zaključio da je došlo do zastare s obzirom na to da su sporni transferi osporavani samo zahtjevom od 15. svibnja 2013.
3. U potporu svojoj žalbi u kasacijskom postupku protiv te presude, osobe DM i LR osim toga tvrde da se člankom L.133-18 Monetarnog i financijskog zakonika, kojim se utvrđuje pravo na neposredni povrat neodobrenih platnih transakcija o kojima je korisnik obavijestio banku, ne sprečava da se utvrdi opća ugovorna odgovornost banke u slučaju da povrijedi svoju obvezu dužne pažnje, ako se dokaže da je iz toga proizašla šteta i ako je **[orig. str. 3.]** cour d'appel (Žalbeni sud) time što je presudio suprotno, povrijedio članak 1147. code civil (Građanski zakonik), u verziji koja je prethodila onoj proizašloj iz uredbe od 10. veljače 2016., kao i članak 1937. tog zakonika.

4. Budući da je taj žalbeni razlog istaknula osoba LR u svojstvu jamca, valja pojasniti da sekundarni dužnik, „koji je jamac za neku obvezu, preuzima ispunjavanje te obveze prema vjerovniku, ako je dužnik sam ne ispuni” (članak 2288. Građanskog zakonika). Člankom 2313. prvim stavkom Građanskog zakonika određuje se da „jamac može protiv vjerovnika istaknuti sve prigovore na koje ima pravo glavni dužnik i koji su povezani s dugom” te „osobito izvršiti prijeboj onoga što vjerovnik duguje glavnom dužniku” [omissis] [upućivanja na nacionalnu sudsku praksu]. To se pravilo može primjenjivati kad vjerovnik počini povredu u pogledu glavnog dužnika, pri čemu traži da se utvrdi njegova građanskopravna odgovornost i posljedično ga obvezuje na plaćanje naknada štete navedenom glavnom dužniku radi naknade svoje štete.
5. Iz članka 1147. Građanskog zakonika proizlazi da svako neispunjavanje ugovorne obveze koja je uzrokovala štetu vjerovniku obveze, njezina dužnika obvezuje da odgovara za tu štetu. U sudskoj praksi primjenjuje se načelo nadoknade štete u cijelosti kojim se zahtijeva da se „žrtvu stavi u položaj u kojem bi se nalazila da nije došlo do štetnog djela” [omissis] [upućivanja na nacionalnu sudsku praksu].
6. Člankom L.133-18 Monetarnog i financijskog zakonika, u verziji proizašloj iz uredbe br. 2009-866 od 15. srpnja 2009., kojom je prenesen članak 58. Direktive 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu (Direktiva o platnim uslugama 1) ili članak 71. Direktive (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu (Direktiva o platnim uslugama 2) kojom je prvonavedena direktiva zamijenjena, bez bitnih promjena, određuje se: „U slučaju neodobrene platne transakcije o kojoj je korisnik poslao obavijest u uvjetima predviđenima u članku L.133-24, pružatelj platnih usluga platitelja odmah nadoknađuje platitelju iznos neodobrene transakcije te, prema potrebi, dovodi terećeni račun za plaćanje u stanje na kojem bi bio da nije izvršena neodobrena platna transakcija.

Platitelj i njegov pružatelj platnih usluga mogu ugovorno odlučiti o dodatnoj naknadi.”
7. Člankom L.133-24 prvim stavkom Monetarnog i financijskog zakonika, u verziji proizašloj iz tih tekstova, određuje se: „Korisnik platnih usluga **[orig. str. 4.]** bez odgađanja obavještava svojeg pružatelja platnih usluga o bilo kakvim neodobrenim ili nepravilno izvršenim platnim transakcijama najkasnije 13 mjeseci nakon datuma terećenja pod prijetnjom zastare, osim kad mu pružatelj platnih usluga nije pružio ili stavio na raspolaganje informacije o toj platnoj transakciji u skladu s poglavljem IV. glavom 1. knjige III.”
8. U skladu s gore navedenim člankom 58., naslovljenim „Obavijest o neodobroj ili nepravilno izvršenoj platnoj transakciji”, „[k]orisnik platnih usluga dobiva ispravak od pružatelja platnih usluga samo ako bez odgađanja obavijesti njegovog pružatelja platnih usluga o saznanju o bilo kakvim neodobrenim ili nepravilno izvršenim platnim transakcijama koje predstavljaju temelj za potraživanje,

uključujući i potraživanje u skladu s člankom 75., najkasnije 13 mjeseci nakon datuma terećenja, osim kad mu, prema potrebi, pružatelj platnih usluga nije pružio ili stavio na raspolaganje informacije o toj platnoj transakciji u skladu s glavom III.”

9. U skladu s člankom 60. Direktive o platnim uslugama 1, naslovljenim „Odgovornost pružatelja platnih usluga za neodobrene platne transakcije”,

„1. Ne dovodeći u pitanje članak 58., države članice osiguravaju da u slučaju neodobrene platne transakcije pružatelj platnih usluga platitelja odmah nadoknadi platitelju iznos neodobrene platne transakcije te, prema potrebi, dovede terećeni račun za plaćanje u stanje na kojem bi bio da nije izvršena neodobrena platna transakcija.

2. Dodatna financijska naknada može se odrediti u skladu s pravom koje se primjenjuje na ugovor koji je zaključen između platitelja i njegovog pružatelja platnih usluga.”

10. U žalbi je riječ o odnosu između sustava odgovornosti uvedenog gore navedenim direktivama, prenesenim člancima L.133-18 i L.133-24 Monetarnog i financijskog zakonika, i sustava opće ugovorne građanskopravne odgovornosti. Konkretno, postavlja se pitanje isključive prirode sustava odgovornosti uspostavljenog direktivama u kojima se ne iznose nikakva pojašnjenja u tom pogledu.
11. Budući da Sud Europske unije nije odlučio o tom pitanju, isto mu treba uputiti.

SLIJEDOM NAVEDENOG, ovaj sud:

Uzimajući u obzir članak 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije: **[orig. str. 5.]**

Upućuje Sudu Europske unije, kako bi na njih odgovorio, sljedeća pitanja:

1. Treba li članak 58. Direktive 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ tumačiti na način da se njime za neodobrene ili nepravilno izvršene platne transakcije uvodi sustav odgovornosti pružatelja platnih usluga kojim se isključuje svaka tužba za utvrđivanje opće građanskopravne odgovornosti koja se temelji, na osnovu istih činjenica, na okolnosti da je taj pružatelj povrijedio obveze koje ima na temelju nacionalnog prava, konkretno u slučaju kad korisnik platnih usluga u roku od 13 mjeseci od terećenja nije obavijestio pružatelja platnih usluga da platna transakcija nije odobrena ili da je nepravilno izvršena?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, protivi li se tom članku da se jamac korisnika platnih usluga na osnovu istih činjenica pozove na opću

građanskopravnu odgovornost pružatelja platnih usluga, korisnika jamstva, kako bi osporio iznos duga za koji se jamči?

[*omissis*] [postupovne napomene] [**orig. str. 6.**]

RAZLOZI PRILOŽENI ovoj presudi

Razlozi koje su iznijele [*omissis*] osobe DM i LR

PRVI KASACIJSKI RAZLOG

[*omissis*] [**orig. str. 7.**] [*omissis*]

[*omissis*] [**orig. str. 8.**] [*omissis*] [prikaz prvog žalbenog razloga koji se temelji na potrošačkom pravu i nije relevantan za prethodna pitanja]

DRUGI KASACIJSKI RAZLOG (podredno)

Pobijanoj potvrđujućoj presudi prigovara se što su osporavanja osobe LR proglašena nedopuštenima u pogledu iznosa kreditnih transfera izvršenih s računa otvorenog u ime društva Groupe Central Automobiles različitim društvima zbog zastare i što je osobi LR posljedično naloženo da plati iznos od 96 019,36 eura, uvećan za kamate po ugovornoj stopi nakon 26. ožujka 2012., zbog obveze solidarnog jamca koji jamči za tekući račun [*omissis*] otvoren u ime društva Groupe Central Automobiles;

BUDUĆI DA osoba LR tvrdi da je banka počinila povredu time što je bez odobrenja izvršila kreditne transfere trećim društvima i da iznos tih terećenja treba odbiti od njezine tražbine; da Crédit Agricole naprotiv tvrdi da je riječ o isključivo osobnoj iznimci glavnog dužnika, da jamac ne može osnovano [**orig. str. 9.**] istaknuti da je iznos njegove tražbine konačno utvrđen presudom Tribunal de commerce de Toulon (Trgovački sud u Toulonu, Francuska) od 23. listopada 2012. i da je u svakom slučaju SARL GCA odobrio terećenja; da je prvi sud pravilno naveo da nije riječ o osobnoj iznimci dužnika, nego o iznimci svojstvenoj dugu koju jamac može osnovano istaknuti protiv vjerovnika; da je u skladu s člankom L.133-24 Monetarnog i financijskog zakonika SARL GCA imao prekluzivni rok od 13 mjeseci za osporavanje tih transakcija; da je, iako su taj rok prekinule poruke elektroničke pošte razmijenjene 3. ožujka 2011. kojima je upravitelj društva SARL GCA zahtijevao podatke o tim transakcijama, od tog datuma istekao novi rok od 13 mjeseci; da su, međutim, sporni transferi osporavani samo zahtjevom od 15. svibnja 2013. i da je stoga došlo do zastare;

UZ OBRAZLOŽENJE da osoba LR podredno tvrdi da se iznosi duguju glavnom dužniku, društvu GCA, jer su bankovna terećenja izvršena bez njegova odobrenja; da je do 2011. provjera računovodstvenih podataka bila povjerena osobi FW; da je Crédit Agricole počinio ugovornu povredu time što je izvršio kreditne transfere bez potpisanih naloga i odobrenja; da je naložio banci da izradi sve račune i izračuna saldo [predmetnog bankovnog] računa [*omissis*] uzimajući u obzir

otkazana terećenja; da osoba LR utvrđuje iznos tih terećenja na 94 123,26 eura; da banka odgovara da je riječ o osobnoj iznimci glavnog dužnika na koju se jamac ne može valjano pozvati; da ta argumentacija nije relevantna: osoba LR dala je jamstvo za prekoračenje predmetnog bankovnog računa; da stoga iznimka nije osobna za društvo SARL GCA, nego se izravno odnosi i na jamca; da naprotiv upravo banka Crédit Agricole tvrdi da glavni dužnik nije osporavao iznose koji mu se duguju pred tribunalom de commerce de Toulon (Trgovački sud u Toulonu, Francuska), koji mu je naložio da plati iznose prekoračenja koje sada osporava osoba LR [omissis]; da se usto osoba LR poziva na primjenu odredbi Građanskog zakonika, iako se vođenje računâ uređuje odredbama Monetarnog i financijskog zakonika, konkretno člancima L.133-25 i L.133-6-1; da se navedenim zakonikom ne zahtijeva davanje pisanog odobrenja za terećenje računa; da su ta terećenja vidljiva na predmetnim izvadcima računa od 2008. u korist društava ETRA FI, FLEX CALL, RF SOLUTION i AZUR CONSEIL; da Crédit agricole dovodi u pitanje čekove koje je osoba DM, upravitelj društva GCA, izdala društvu RF SOLUTION, na jednak iznos kao terećenja koja sada osporava osoba LR; da su nakon posljednjeg čeka izdanog 1. travnja 2009. izvršena terećenja na jednak iznos i na **[orig. str. 10.]** jednakoj mjesečnoj osnovi; da se, iako je DM počeo ispitivati banku u porukama elektroničke pošte u ožujku 2011., teško može smatrati da bi savjesna osoba dopustila da se takva terećenja nastave a da nije postavljala pitanja; da je društvo u svakom slučaju trebalo osporiti transakcije u roku od 13 mjeseci predviđenom u članku L.133-25 Monetarnog i financijskog zakonika; da su osporavanja koja sada iznosi osoba LR nedopuštena jer je nastupila zastara; da usto banci Crédit Agricole nisu dostavljene bilance društva GCA koje bi omogućile da se provjeri jesu li plaćanja izvršena u korist društava koja su u nadležnosti njihova računovodstvenog službenika bile naknade koje su se odbijale od troškova tog društva, čime se dodatno smanjio njegov prihod, a dvojbe su potkrijepljene činjenicom da, ako su ta terećenja izvršena u korist društava koja su u nadležnosti računovodstvenog službenika FW-a, on nije gonjen zbog nepropisnog stjecanja tih iznosa; da je na temelju tih elemenata utvrđeno da je društvo GCA odobrilo terećenja koja sada osporava osoba LR i da će se odbiti njezin zahtjev za naknadu uz odobreno jamstvo; da će se osobi LR stoga naložiti da društvu Caisse Regionale de Credit Agricole Mutuel Alpes Provence plati iznos od 96 019,39 eura, uvećan za kamate po ugovornoj stopi nakon 26. ožujka 2012., zbog obveze solidarnog jamca koji jamči za tekući račun [omissis] otvoren u ime društva SARL Groupe Central Automobiles;

1 °) STOGA se člankom L.133-18 Monetarnog i financijskog zakonika, kojim se ostvaruje pravo na neposredni povrat neodobrenih platnih transakcija o kojima je korisnik obavijestio banku, ne sprečava da se osim toga utvrdi ugovorna odgovornost banke u slučaju da povrijedi svoju obvezu provjere, ako se dokaže da je iz toga proizašla šteta; cour d'appel (Žalbeni sud), time što je presudio da se, kako bi osporavanja osobe LR proglasio nedopuštenima u pogledu iznosa transfera izvršenih s računa otvorenog u ime društva Groupe Central Automobiles različitim društvima zbog zastare, „osoba LR poziva na primjenu odredbi Građanskog zakonika, iako se vođenje računa uređuje odredbama Monetarnog i financijskog zakonika”, kad se unatoč članku L.133-18 Monetarnog i financijskog

zakonika koji se odnosi na neodobrene platne transakcije osoba LR mogla pozvati na ugovornu odgovornost banke, povrijedio je članak 1147 Građanskog zakonika, primjenjiv u ovom predmetu, koji je postao članak 1231-1 tog Građanskog zakonika, i članak 1937 Građanskog zakonika;

[*omissis*] **[orig. str. 11.]** [*omissis*] [prikaz drugog i trećeg dijela drugog žalbenog razloga koji se temelje na povredi postupovnih pravila i koji nisu relevantni za prethodna pitanja]

RADNI DOKUMENT